

VIRKSOMHETS- OG ØKONOMIINSTRUKS FOR
DIREKTORATET FOR HØYERE UTDANNING OG KOMPETANSE
(HK-DIR)

FASTSATT AV KUNNSKAPSDEPARTEMENTET 29. JUNI 2021

GJELDER FRA 1. JULI 2021

Innhold

1. Innledning.....	3
1.1 Instruksens virkeområde og forhold til økonomiregelverket.....	3
2. Departementets styring av HK-dir.....	3
2.1 Departementets overordnede ansvar.....	3
2.2 HK-dirs ansvarsområde, målgrupper, roller og samfunnsoppdrag.....	3
2.3 Styringsdialogen	5
3. HK-dirs interne styring.....	5
3.1 Ansvar og myndighet for ledelsen	5
3.2 Krav til planlegging, gjennomføring og oppfølging av virksomheten i HK-dir	6
4. Andre krav til HK-dir	6
4.1 Offentlige anskaffelser	6
4.2 Forvaltning av eiendeler.....	6
4.3 Erstatningsansvar	7
4.4 Sikkerhet og beredskap	7

1. Innledning

Virksomhets- og økonomiinstruksen er fastsatt av Kunnskapsdepartementet den 29. juni 2021, jf. reglement for økonomistyring i staten § 3, andre ledd, og trer i kraft fra 1. juli 2021. Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse vil heretter i instruksen være benevnt som HK-dir. Formålet med instruksen er å fastsette Kunnskapsdepartementets overordnede krav til HK-dir vedrørende systemer, rutiner og styringsprosesser, samt oppgaver HK-dir har et løpende ansvar for.

1.1 Instruksens virkeområde og forhold til økonomiregelverket

Virksomhets- og økonomistyringen i HK-dir skal følge økonomiregelverket i staten. Dette består av Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten med de tilføyelser/ presiseringer som fremgår av denne instruksen med mindre det blir innvilget særskilte unntak. Instruksen er hjemlet i § 3 i Reglementet.

Unntak fra økonomiregelverket innvilges av Finansdepartementet, eller den som Finansdepartementet delegerer myndighet til. Unntak fra instruksen fastsettes av Kunnskapsdepartementet.

2. Departementets styring av HK-dir

2.1 Departementets overordnede ansvar

HK-dir er et ordinært bruttobudsjettert statlig forvaltningsorgan underlagt Kunnskapsdepartementet. Direktøren er virksomhetsleder for HK-dir og er beskikket i stillingen på åremål. Direktøren er tilsatt av Kunnskapsdepartementet, og departementsråden har personalansvaret for direktøren. Departementet utarbeider kontrakt for direktøren som revideres hvert år. Kravene i kontrakten ses i sammenheng med målene i tildelingsbrevet.

Kunnskapsdepartementet har ansvaret for etatsstyringen av HK-dir. Departementet styrer HK-dir gjennom instruks, tildelingsbrev og etatsstyringsmøter. Tildelingsbrevet delegerer fullmakt til å disponere bevilgninger, og eventuelt andre budsjettfullmakter, jf. bevilgningsreglementet. Videre inneholder det mål, oppdrag og krav for årets virksomhet.

Andre departement som tildeler midler til HK-dir, styrer disponeringen av disse midlene.

2.2 HK-dirs ansvarsområde, målgrupper, roller og samfunnsoppdrag

Ansvarsområde

HK-dir har et helhetlig ansvar innenfor sitt sektorområde og skal jobbe selvstendig for å nå målene som settes i styringsdokumenter og -dialogen. Med sektorområde menes i denne sammenheng all opplæring og utdanning rettet mot voksne, dvs. på kompetansefeltet, i grunnopplæringen, norsk- og samfunnskunnskap for innvandrere, høyere yrkesfaglig utdanning og høyere utdanning. På noen områder, som internasjonalisering og karriereveiledning, er direktoratets virkeområde bredere. Direktoratet har nasjonalt tverrsektorielt systemansvar for karriereveiledning. Så lenge ansvaret ikke er lagt til

departementet, utdanningsinstitusjonene eller de andre organene som NOKUT, Forskningsrådet, Sikt, Udir og IMDi tilfaller det direktoratet å håndtere saker innenfor sektorområdet.

For å oppfylle samfunnsansvaret må direktoratet fylle ulike roller. Direktoratet skal være faglig rådgiver og iverksette politikk, forvalte og utvikle virkemidler, og samordne aktører og tiltak på sine ansvarsområder. HK-dir skal samarbeide med andre direktorater og etater med tilgrensende fagområder, kommuner og fylkeskommuner, partene i arbeidslivet og med andre sentrale aktører. Direktoratets arbeid skal baseres på brukermedvirkning og samarbeid med utdannings- og opplæringstilbyderne, kommunene og fylkeskommunene, partene i arbeidslivet, representanter for studenter og deltakere, samt andre relevante aktører.

Målgrupper

HK-dir vil ha en bredt sammensatt målgruppe som inkluderer utdanningstilbyderne, arbeidslivet, kommuner, fylkeskommuner og aktører innenfor integrering og forskning. Andre myndigheter, frivilligheten, studentsamskipnader og -organisasjoner og studenter og befolkningen ellers er også målgrupper for HK-dir.

Store deler av den unge og voksne befolkningen på individnivå vil også være viktige målgrupper for direktoratet. De søker utdanning og opplæring, karriereveiledning, utveksling, informasjon om utdanninger og prøver som dokumenterer språklige ferdigheter og som er nødvendige for å få oppholdstillatelse og statsborgerskap, statistikk el. Mange i målgruppen vil også være internasjonale, som utenlandske søkere, internasjonale samarbeidsorganer, internasjonale utdanningstilbydere osv.

Roller

Under beskrives ulike roller som direktoratet skal ha innenfor sine ansvarsområder.

Som *faglig rådgiver* skal direktoratet produsere og sammenstille statistikk og kunnskap, tilstandsrapporter og vurderinger, og gi kunnskapsbaserte råd om utvikling og iverksetting av politikken HK-dir skal formidle kunnskap og informasjon, gi veiledning og råd til befolkningen, sektorene og andre relevante aktører.

Som *iverksetter* skal direktoratet iverksette vedtatt politikk, være pådriver og sørge for oppfølging og utvikling. Direktoratet skal forvalte regelverk og tilskuddsordninger, og være en pådriver for digitalisering, kvalitetsutvikling, internasjonalisering, integrering og inkludering. Direktoratet skal utrede og utvikle nye virkemidler og tjenester og sørge for at disse tas i bruk i sektorene. Direktoratet har ansvar for løpende styring av sikkerhet, herunder krisehåndtering i tråd med de grunnleggende prinsippene for samfunnssikkerhet.

Som *samordner* skal direktoratet bidra til dialog og samarbeid, og samordne relevante aktører, sektorer og forvaltningsnivåer innenfor høyere utdanning, høyere yrkesfaglig utdanning og kompetansepolitikken for å nå målene som er satt for sektorene. På integreringsfeltet skal HK-dir samordne seg med IMDI.

Samfunnsoppdrag

- Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse skal fremme kvalitet, tilgjengelighet og fleksibilitet i høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning og i kompetansesektoren for øvrig, koble forskning og utdanning, styrke befolkningens kompetanse og bidra til at arbeidslivet får tilgang på kompetent arbeidskraft.
- Direktoratet skal bidra til at utdannings- og opplæringssystemet fremmer integrering og inkludering og styrker samfunnets sosiale, økonomiske og miljømessige bærekraft og omstillingsevne.
- Direktoratet skal legge til rette for den enkeltes muligheter til å ta gode utdannings- og karrierevalg.
- Direktoratet skal bidra til å gjøre utdanning og opplæring tilgjengelig for alle hele livet. Direktoratet skal fremme og styrke internasjonalisering og digitalisering i forskning, utdanning og opplæring.
- Direktoratet skal sørge for tilgang på relevante og pålitelige data og statistikk og et solid kunnskapsgrunnlag, og bidra til at politikken, virkemidlene og tjenesteproduksjonen innenfor direktoratets ansvarsområde er kunnskapsbasert. Statistikk, data og analyser skal tilgjengeliggjøres og formidles på en måte som er tilpasset ulike målgrupper.

HK-dir skal sørge for å ha et system for oppfølgingen av sine faste oppgaver.

2.3 Styringsdialogen

I styringsdialogen inngår denne instruksjonen, tildelingsbrev, eventuelle supplerende tildelingsbrev og minst ett etatsstyringsmøte hvert år. Dagsorden for etatsstyringsmøtene skal være avtalt på forhånd. Etter etatsstyringsmøtene mottar HK-dir en skriftlig tilbakemelding fra departementet som sendes i kopi til Riksrevisjonen.

I tildelingsbrevet fremkommer mål, oppdrag og tidsfrister som HK-dir har gjennom året. HK-dir skal følge opp de faglige og budsjettmessige føringene som gis i det årlige tildelingsbrevet. I samme dokument skal departementet klargjøre de årlige rapporteringskravene til HK-dir. Det gjennomføres årlige medarbeidersamtaler mellom departementsråden og direktøren i HK-dir.

Faglig dialog mellom departementet og HK-dir foregår gjennom planlagte kontaktmøter og annen faglig kontakt ved behov. Initiativ til faglig dialog kan tas av både departementet og HK-dir.

3. HK-dirs interne styring

3.1 Ansvar og myndighet for ledelsen

HK-dir skal ha et internt styringssystem med beskrivelse av roller og ansvar hvor rutiner og internkontroll er integrert.

HK-dir skal fastsette interne regler for økonomiforvaltningen ved virksomheten i henhold til gjeldende regelverk og etter de rammer som er satt fra Kunnskapsdepartementet. Økonomiforvaltningen skal inneholde regler om ansvarsforhold og delegering av myndighet.

Virksomhetslederen har ansvaret for virksomhetens daglige drift og sørger for at vedtak truffet av Kunnskapsdepartementet og eventuelt andre departementer blir iverksatt.

3.2 Krav til planlegging, gjennomføring og oppfølging av virksomheten i HK-dir

HK-dir skal ha en effektiv og forsvarlig internkontroll. Internkontrollen skal være tilpasset risiko, vesentlighet og egenart. Systemet skal dokumenteres. Internkontrollen skal utformes og gjennomføres slik at den gir rimelig grad av sikkerhet for at HK-dir når de mål som er fastsatt, utfører faste oppgaver og gitte oppdrag, har en effektiv drift, en pålitelig rapportering og at lover og regler følges.

HK-dir skal ha et system for risikovurderinger og aktiv håndtering av disse i henhold til gjeldende regelverk og krav.

HK-dir er en bruttobudsjettert virksomhet og skal føre regnskap og rapportere til statsregnskapet i tråd med de krav som følger av dette. HK-dir følger statlige regnskapsstandarder (SRS).

HK-dir skal ha et elektronisk økonomisystem som ivaretar økonomiregelverkets krav, herunder krav om kontroller på aggregert nivå.

HK-dir skal ha rutiner for delegering av budsjettmyndighet og det skal stilles krav til rapportering.

Forhold som er tatt opp av Riksrevisjonen skal følges opp så snart det er mulig.

HK-dir skal uten unødig opphold varsle departementet når det blir kjent med vesentlige avvik på eget ansvarsområde, eller når det blir kjent med forhold som er av vesentlig betydning for virksomhetens måloppnåelse.

4. Andre krav til HK-dir

4.1 Offentlige anskaffelser

HK-dir skal ha en anskaffelsespolicy, samt systemer og rutiner som sikrer etterfølgelsen av regelverket for offentlige anskaffelser. Virksomhetslederen må sikre nødvendig kompetanse og etablere gode rutiner slik at alle innkjøp gjøres i samsvar med regelverket, og ellers mest mulig effektivt. Det er også viktig at innkjøpsarbeidet inngår i ledelsens internkontroll.

4.2 Forvaltning av eiendeler

Virksomhetslederen skal påse at det finnes tilfredsstillende retningslinjer for forvaltning av HK-dirs eiendeler. Virksomhetslederen skal også påse at det føres kontroll med at alle eiendeler blir forsvarlig forvaltet, og at inventar og utstyr blir listeført ved anskaffelse og kassasjon.

4.3 Erstatningsansvar

Virksomhetslederen kan innrømme erstatningsansvar og utbetale erstatning etter særskilt fullmakt fra departementet.

4.4 Sikkerhet og beredskap

HK-dir skal arbeide systematisk med sikkerhet og ha en tilfredsstillende beredskap for å kunne håndtere ekstraordinære, uønskede hendelser, herunder innenfor informasjonssikkerhet. Beredskapsplanene skal bygge på en skriftlig kartlegging av verdier, sårbarhet og risiko (ROS-analyse) innenfor eget ansvarsområde. Det skal gjennomføres kriseøvelser, som evalueres, og læringspunkter må følges opp. Gjeldende *Styringsdokument for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i kunnskapssektoren* skal ligge til grunn for arbeidet på dette feltet.